

Силабус курсу

Фінанси

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 076 « Підприємництво та торгівля »
Освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»

Рік навчання: 2, Семестр: 6

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

к.е.н., доц. Світлана КОВАЛЬ

Контактна
інформація

kovalsvitlana96@gmail.com, +380987205594

Опис дисципліни

Дисципліна «Фінанси» спрямована на формування у здобувачів освіти системного мислення, отримання ними фундаментальних знань у сфері фінансів та здатності застосовувати їх у практичних ситуаціях в процесі постійного підвищення своєї професійної підготовки, розуміння закономірностей і специфіки функціонування фінансів на макро-і мікрорівнях та обґрунтування тенденцій розвитку світових і національних фінансових систем у сучасних умовах. Навчальна дисципліна орієнтована на отримання здатностей щодо: розуміння базових засад, економічних категорій, законів і принципів фінансової науки та особливостей функціонування й уміння діагностувати стан фінансових систем із застосуванням набутих теоретичних знань й змістовно інтерпретувати отримані результати, виявляючи навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань та розуміння вимог до діяльності за спеціальністю, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4/4	1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	Володіння категорійним і понятійним апаратом у сфері фінансів та розуміння їх ролі у розвитку сучасного суспільства; знання і розуміння економічних законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між фінансовими процесами і явищами; розуміння теоретичних основ, предмету і принципів фінансової науки та набуття навиків щодо прогнозування основних векторів розвитку сучасної фінансової науки в Україні; здатність підтримувати належний рівень знань у сфері фінансів задля постійного підвищення рівня професійної підготовки, зумовленого необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	Дискусійна платформа: «Фінанси – це філософія, наука чи мистецтво?»
2/2	2. Фінансова система	Розуміння сутності і структури фінансової системи, уміння ідентифікувати основні сфери і ланки фінансової системи держави; розуміння причинно-наслідкових та функціональних зв'язків, які існують між сферами і ланками фінансової системи; визначення особливостей функціонування національної фінансової системи та оцінювання впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на розвиток фінансової системи України в сучасних умовах.	Дискусійне обговорення сучасних викликів та проблем розвитку фінансової системи України.
4/4	3. Фінансова політика і фінансовий механізм	Розуміння сутності та ідентифікація основних складових фінансової політики; виявлення навиків самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань при формуванні основних напрямів державної фінансової політики на перспективу; розуміння сутності фінансового механізму та його ролі у реалізації фінансової політики; оцінювання ефективності змін у нормативно-правовому, організаційному та інформаційному забезпеченні фінансового механізму; уміння ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних,	Групова робота з формування основних векторів державної фінансової політики в умовах пандемічних шоків та військової агресії в Україні.

		збирати та аналізувати фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем; здатність розуміти принципи, методи та інструменти державного і ринкового регулювання фінансової діяльності й уміння застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях; володіння методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів; здатність імплементувати сучасний інструментарій управління фінансами на макро- і мікрорівнях та ідентифікувати напрями проведення назрілих реформ у сфері фінансів.	
2/2	4. Податки і податкова система	Володіння категорійним і понятійним апаратом у сфері оподаткування; розуміння основ побудови, механізму функціонування та діагностики стану податкової системи держави; виявлення та оцінювання впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на формування податкової політики в Україні; здатність ідентифікувати новітні тенденції розвитку податкової системи України з урахуванням передового зарубіжного досвіду.	Дискусійне обговорення основних проблем та напрямів реформування податкової політики України в сучасних умовах.
2/2	5. Бюджет і бюджетна система.	Оперування категорійним і понятійним апаратом з питань бюджету, бюджетної системи, бюджетного процесу і бюджетного дефіциту; розуміння сутності доходів і видатків бюджету; уміння ідентифікувати причини й прогнозувати наслідки бюджетного дефіциту; знання основ організації бюджетного процесу; володіння методичним інструментарієм діагностики її стану бюджетної системи; позиціонування місцевих бюджетів як основи фінансового забезпечення місцевого самоврядування; уміння застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань у сфері бюджету та змістовно інтерпретувати отримані результати.	Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних із організацією бюджетного процесу. Робота у малих групах.
2/2	6. Державний кредит	Розуміння сутності державного кредиту і державного боргу; здатність аналізувати види та форми внутрішніх і зовнішніх державних запозичень; вміння ідентифікувати причини виникнення і	Дискусійне обговорення переваг і недоліків боргового фінансування.

		прогнозувати наслідки державного боргу; розуміння сутності, підсистем та методів управління державним боргом; виявлення навиків самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань при обґрунтуванні оптимальних методів управління державним боргом України в сучасних умовах.	Практичні завдання. Тестовий контроль.
2/2	7. Соціальні позабюджетні фонди	Володіння знаннями щодо сутності і суспільного призначення соціальних позабюджетних фондів; уміння визначати переваги і недоліки солідарної, накопичувальної та змішаної пенсійних систем; розуміння порядку нарахування страхових внесків за державним пенсійним страхуванням, державним соціальним страхуванням та загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття, а також системи виплат із соціальних позабюджетних фондів України.	Дискусійна платформа: «Переваги і недоліки солідарної, накопичувальної та змішаної пенсійних систем». Тренінгові вправи.
2/2	8. Фінанси суб'єктів господарювання	Володіння категорійним і понятійним апаратом у сфері фінансів суб'єктів господарювання та розуміння основ організації фінансів суб'єктів підприємницької діяльності залежно від приналежності до інституційних секторів економіки, організаційно-правової форми та юридичного статусу; розуміння механізму функціонування фінансів суб'єктів господарювання та володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану.	Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних із започаткуванням власного бізнесу в Україні. Робота в малих групах.
2/2	9. Фінанси домогосподарств	Розуміння сутності домогосподарства як важливого суб'єкта фінансових відносин та механізму функціонування фінансів домогосподарств і володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; ідентифікація джерел, видів і напрямів максимізації доходів домогосподарств; володіння знаннями щодо класифікації та векторів раціоналізації витрат домогосподарств; закріплення теоретичних знань і набуття навиків складання особистого (сімейного) бюджету; формування системи знань щодо сутності, мотивів та основних форм заощаджень домогосподарств; розуміння необхідності	Дискусійне обговорення переваг і недоліків основних форм заощаджень домогосподарств. Практичні завдання щодо формування особистого (сімейного) бюджету. Тренінгові вправи.

		та обґрунтування векторів підвищення рівня фінансової грамотності населення у сучасних умовах.	
2/2	10. Фінансовий ринок	Володіння категорійним і понятійним апаратом у сфері фінансового ринку та розуміння його ролі у системі економічних відносин; розуміння механізму функціонування фінансових ринків, банківської системи та страхування і володіння методичним інструментарієм діагностики їх стану; ідентифікація основних сегментів та інструментів фінансового ринку; оцінювання впливу фінансових посередників на ефективність функціонування фінансового ринку.	Діагностика стану та оцінка основних показників функціонування фінансового ринку, банківської та страхової систем України. Аналітичні вправи.
2/2	11. Міжнародні фінанси	Формування уявлення про міжнародні фінанси та розуміння їх ролі у розвитку глобальної економічної системи; позиціонування міжнародного фінансового ринку як важливої складової системи міжнародного перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу; уміння ідентифікувати основні сегменти міжнародного фінансового ринку; розуміння сутності міжнародного неринкового механізму перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу та ролі міжнародних фінансових інституцій у розвитку сучасних світових і національних фінансових систем; ознайомлення із політикою та напрямками діяльності Міжнародного валютного фонду і Групи Світового банку в Україні.	Дискусійна платформа: «Допомога міжнародних фінансових організацій Україні: основні переваги та потенційні виклики».
2/2	12. Фінанси зарубіжних країн	Розуміння сутнісних та ідейно-теоретичних засад фінансів у зарубіжній фінансовій науці; уміння ідентифікувати характерні ознаки та основні соціально-економічні моделі організації фінансових систем країн із розвинутою ринковою економікою; розуміння особливостей функціонування і структури сучасних світових та національних фінансових систем; обґрунтування тенденцій розвитку фінансових систем обраних країн (США, Японії, Великої Британії, країн Європейського Союзу).	Дискусійне обговорення особливостей функціонування і структури сучасних світових та національних фінансових систем. Самопрезентація «Я – фінансист!?!». Написання есе.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

12. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінанси» визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)	Разом, %
20%	20%	20%	40%	100%
Опитування під час заняття (теми 1–6) – 4 бали за тему – макс. 24 бали. Самостійна робота (теми 1–6) – 1 бал за тему – макс. 6 балів. Модульна робота – макс. 70 балів.	Опитування під час заняття (теми 7–12) – 4 бали за тему – макс. 24 бали. Самостійна робота (теми 7–12) – 1 бал за тему – макс. 6 балів. Модульна робота – макс. 70 балів.	Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів. Захист КПІЗ – макс. 20 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 40 балів.	Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Ситуаційні завдання (2 завдання) – по 30 балів, макс. 60 балів. Теоретичне питання – макс. 20 балів.	Підсумковий бал = оцінка за ЗМ1×0,2+оцінка за ЗМ2×0,2+оцінка за ЗМ3×0,2+оцінка за ЗМ4×0,4
Разом балів				
максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів	максимально 100 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
A	90-100	Відмінно
B	85-89	Добре
C	75-84	Добре
D	65-74	Задовільно
E	60-64	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивчення дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Бюджетна система : підручник / [В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко та ін.] ; за ред. В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко, З.М. Лободіної. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 624 с.
2. Міжнародні фінанси : навчальний посібник / Т.О. Резнікова, А.О. Мельник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 248 с.
3. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / І.М. Гринько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
4. Податкова система : *підручник* / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с.
5. Публічні фінанси : навч. посіб. / О.П. Кириленко, В.Г. Дем'янишин, Т.О. Кізіма, О.І. Тулай та ін.; за ред. д.е.н., професора Кириленко О.П. Тернопіль: Вектор, 2018. 294 с.
6. Теорія фінансів : навчальний посібник / О.А. Вінницька.; Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань: Візаві, 2018. 309 с.
7. Фінанси : підручник / Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. ; за ред. В.І. Грушка. К.: Ліра-К, 2020. 600 с.
8. Фінанси : навчальний посібник : експрес курс / [Волохова І.С., Шикіна Н.А., Волкова О.Г. та ін.] ; за заг. ред. Волохової І.С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
9. Фінанси підприємств : підручник / [Н.О. Власова та ін.] ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Світ книг, 2018. 437 с.
10. Фінанси підприємств : навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань ; Держ. фіскальна служба України, Ун-т держ. фіскальної служби України. К.: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
11. Фінанси : навч. посіб. / Л. О. Вдовенко, Н. М. Сушко, Н. Д. Фаюра. К. : ЦУЛ, 2021. 150 с.
12. Фінанси : підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій [та ін.] ; за ред. І. О. Лютого. К. : Ліра-К, 2021. 728 с.

Додаткові:

13. Бланкерт Ш. Державні фінанси в умовах демократії : Вступ до фінансової науки; пер. з нім. С.І. Терещенко, О.О. Терещенка; за наук. ред. В. Федосова. К.: Либідь, 2000. 653 с.
14. Булавинець В., Карпишин Н. Резерви зростання доходів місцевих бюджетів України. Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій : монографія / За ред. Л. Гур'янової, В. Цибакової. Харків: ВШЕМ – ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2019. С. 76-86.
15. Дем'янишин В., Лободіна З., Кізіма Т. Організаційно-методичні засади вдосконалення планування видатків бюджету держави на соціальний захист сімей з дітьми. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2020. Вип. 1 (95). С. 69-85.
16. Кізіма Т. Кредитна поведінка домогосподарств: структурно-аналітичний аспект. Світ фінансів. 2019. Вип. 1 (58). С. 7-18.
17. Кізіма Т. Фінансові інструменти залучення заощаджень домогосподарств до інвестиційних процесів: прагматико-аналітичний аспект. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. Вип. 4 (90). С. 33-47.
18. Кізіма Т., Горин В. Видатки бюджету на надання житлових субсидій та їх вплив на суспільний добробут. Галицький економічний вісник. 2020. Том 64. № 3. С. 96-106.
19. Кізіма Т., Хамига Ю. Фінансове шахрайство: теоретична концептуалізація та економічне підґрунтя. Світ фінансів. 2019. Вип. 2 (59). С. 109-123.
20. Кізіма Т.О. Напрями реструктуризації фінансової системи України у контексті сучасних глобальних трендів. Сьомі Всеукраїнські наукові читання пам'яті С.І. Юрія : зб. наук. праць. (м. Тернопіль, 16 лист. 2021 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 146 с. С. 60-62.
21. Кізіма Т.О. Сучасні тренди розвитку фінансової системи України у контексті загальносвітових тенденцій. Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи : збірн. матер. Всеукр. наук-практ. конф. з міжнар. участю (м. Київ, 10 лист. 2021 р.).

Київ: КУБГ, 2021. С. 48-51.

22. Кнейслер О., Спасів Н., Кізіма Т. Фінанси об'єднаних територіальних громад у фінансовій системі України. Світ фінансів. 2020. Вип. 1 (60). С. 8-19.
23. Коваль С.Л., Грицишина Л.І. Особливості формування фінансових ресурсів домогосподарств у сучасних умовах. Світ фінансів. 2020. № 4 (65). С. 131–143. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1373>
24. Коваль С.Л., Сидор І.П. Потенційні можливості зростання фінансових ресурсів домогосподарств в Україні та їх вплив на рівень життя населення. Регіональна економіка та управління. 2019. № 3. С. 92–96. URL: <http://siec.zp.ua/index.php/ua/ct-menu-item-7/ct-menu-item-9>
25. Коваль С.Л., Сидор І.П. Фінансове забезпечення банківських послуг. Агросвіт. 2020. № 15. С. 30–35. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3268&i=3>
26. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізіма Т., Савчук С. Сучасні тенденції розвитку та наслідки трансформації бюджетної системи України в контексті реформування управління публічними фінансами. Вісник економіки. 2021. Вип. 4 (102). С. 38-56.
27. Макогон В.Д., Адаменко І.П. Державні та муніципальні фінанси в умовах економічних перетворень. Економічний вісник університету. 2020. Вип. 46. С. 177-183.
28. Семенченко А.І. Інформаційно-комунікаційні технології в публічному управлінні місцевими фінансами: стан та перспективи розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2020. №13-14. С. 86-91.
29. Сидор І.П., Коваль С.Л. Фінансові аспекти функціонування територіальних громад: теоретико-концептуальний зріз. Економічні студії. 2021. № 1 (31). С. 130–137. [http://www.lef.lviv.ua/files/archive/journal/2021/1\(31\)_2021.pdf](http://www.lef.lviv.ua/files/archive/journal/2021/1(31)_2021.pdf)
30. Сидорчук А., Кириленко О., Коваль С., & Сидор І. Аналіз витрат як складова оцінки фінансового стану домогосподарств. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. Вип. 3 (44). Р. 82–91. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.3.44.2022.3786>
31. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України : колективна монографія / Зимовець В.В., Даниленко А.І., Терещенко О.О. та ін. ; за ред. В.В. Зимовця ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». К., 2019. 306 с. URL : <http://ief.org.ua/docs/mg/311.pdf>
32. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. Економіка та держава. 2020. №2. С. 48-56.
33. Dubrovina N., Neubauerova E., Fabuš M., Tulai O. The evaluation of indices of public finance distribution on central and local levels for EU countries. Journal of European Economy. 2019. № 4. P. 454-465.
34. Financial Thought of Ukraine : Genesis and Evolution: encyclopedia : in two volumes. Volume 2 / A. Krysovaty, V. Fedosov, S. Yuriy, P. Yukhymenko ; scientific editor V. Fedosov. Berlin : [б. в.], 2016. 511 p.
35. Giebe C., Hammerström L., Zwerenz D. Big Data & Analytics as a sustainable Customer Loyalty Instrument in Banking and Finance. Financial Markets, Institutions and Risks. 2019. Vol. 3(4). P. 74-88.
36. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money. 1936. URL: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory>.
37. Kizyima T. Priorities for the household finance development and the financial literacy formation of population. Modern Ukrainian financial science: theoretical paradigm & practical concept of public finance : monograph / V. Fedosov, A. Krysovaty, V. Oparin, P. Yukhymenko. Oklahoma City: Draft2Digital Publishing House, 2018. 446 p.
38. Kizyima T., Lobodina Z., Khamyha Yu. Fraud with financial resources of the state: types and effect on the shadow economy. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2019. №2 (29). P. 355-36. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/2095>
39. Kizyima T.O., Lobodina Z.M., Kizyima A.Ya. Optimization of budget funds expenditures on organization of the state activity. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2018. Vol. 2. №5. P. 183-190. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/136531/136955>

40. Kozarezenko L., Petrushenko Y. Tulai O. Innovation in public finance management of sustainable human development activities. *Marketing and Management of Innovations*. 2018. № 4. P. 191–202.
41. Krysovaty A., Desyatnyuk O., Tulai O. Public finances and sustainable development: opportunities and challenges. *Social, economic, legal and financial challenges in the context of global transformations: Monograph*. Bratislava-Kharkiv, 2019. P.10–17.
42. Lobodina Z., Kizyma T., Demianyshyn V., Berezka K., Savchuk S. Participatory budgeting in the context of behavioral finances. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2022. Vol. 5 (46). C. 109–125. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3886>
43. Lobodina Z.M., Lopushniak H.S., Kizyma T.O., Lyvdar M.V. Inclusive budgeting: theoretical aspects, prerequisites and necessity for its implementation in Ukraine. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2020. Vol. 2. №33. P. 463-472. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3008>
44. Musgrave R. A. *Economics of Fiscal Federalism. Public Finance in a Democratic Society: Coll. Papers*. Vol. 2. Brighton, U.K. : Wheatsheaf Books Ltd, 1986. P. 33–41.
45. Pigou A.C. *The Economics of Welfare*. Macmillan and Co., limited St. Martin's Street, London, 1932. URL: <http://oll.libertyfund.org/titles/1410>
46. Samuelson P.A. The Pure Theory of Public Expenditure. *Review of Economics and Statistics*. 1954. №4. P. 387–399. URL: <https://www.jstor.org/stable/1925895>
47. Secinaro S., Calandra D., Petricean D., Chmet F. Social Finance and Banking Research as a Driver for Sustainable Development: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*. 2021. Vol. 13. № 330. URL: <https://doi.org/10.3390/su13010330>
48. Vdovychenko A. How does fiscal policy affect gdp and inflation in Ukraine? *Visnyk of the National Bank of Ukraine*. № 244. 2018. PP. 25–43. URL: https://journal.bank.gov.ua/uploads/articles/244_2.pdf

1.